

Referințe bibliografice:

1. Botnariuc P.; Cucuș C.; Istrate O.; Pânișoară O. Școala Online. Raport de cercetare evaluativă. 2020. ISBN: 978 -606 -16 -1164 -5. Accesibil pe Internet: <URL: https://www.psih.uaic.ro/wp-content/uploads/sc_onl_rap_apr_2020.pdf
2. Comisia Europeană. Monitorul educației și formării 2020 ROMÂNIA. Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene. 2020. PDF ISBN: 978-92-76-20489-3. http://www.anc.edu.ro/wp-content/uploads/2020/11/Monitorul-educatiei_2020.pdf
3. Constituția României. 2003. Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 767 din 31/10/2003. <https://www.constitutia.ro/const.htm>
4. Enache I. Studiu INACO Inițiativa pentru Competitivitate. <https://inaco.ro/romania-stagneaza-in-decalajele-digitale-fata-de-media-ue/>
5. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 303/17 - 14.12.2007. <https://fra.europa.eu/ro/eu-charter/article/14-dreptul-la-educatie>
6. Lankshear C.; Knobel M.; Bawden D. Digital Literacies: Concepts, Policies and Practices. Peter Lang Publishing, Inc., New York, 2008. ISBN: 978-1-4331-0168-7. pp. 17-32.
7. Monitorul oficial. Programul de guvernare pentru perioada 2018-2020. 2018.
8. OMEC 5765/2020. Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului Național. Cadru de referință al Curriculumului Național. București, 2020.
9. Studiu Salvați copiii. <https://www.salvaticopiii.ro/sci-ro/files/3c/3c7ffb29-867b-42db-92f2-ef4005362c25.pdf>

EDUCATIONAL GUIDELINES FOR THE VALORIZATION OF CHILDREN'S RIGHTS ORIENTARI CU CARACTER EDUCATIONAL IN VEDEREA VALORIZARII DREPTURILOR COPIILOR

Constantin GENOVECA,

doctorand, Psihologie Sociala, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău

CZU: 373.3.035

Summary: The interest in the rights of the child arose in the second half of the nineteenth century, when the first movement concerned with child development issues arose, advocating for its protection against neglect, exploitation and violence. Currently, the elaboration of the National Strategy for the protection and promotion of children's rights is taking place at a time of reconfiguration of all public policies, in all sectors. The strategy aims to ensure an effective framework for implementing the main priorities in the field of children's policies of the Government Program, designed so as to "allow conditions for the development and training of children from birth to adulthood".

Rezumat: Interesul pentru drepturile copilului a apărut în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, când a luat naștere prima mișcare preocupată de aspecte referitoare la dezvoltarea copilului, care pleda pentru protecția acestuia împotriva neglijării, exploatării și a violenței. În prezent, elaborarea Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului are loc într-un moment de reconfigurare a tuturor politicilor publice, din toate sectoarele. Strategia își propune asigurarea unui cadru efectiv de implementare a principalelor priorități în domeniul politicilor pentru copii ale Programului de Guvernare, concepute astfel încât „să permită condiții de dezvoltare și formare a copiilor de la naștere și până la majorat”.

Key words: valorisation, children's rights, educational environments, development, public policy.

Cuvinte-cheie: valorizare, drepturile copilului, medii educationale, dezvoltare, politici publice.

Interesul pentru drepturile copilului a apărut în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, când a luat naștere prima mișcare preocupată de aspecte referitoare la dezvoltarea copilului, care pleda pentru protecția acestuia împotriva neglijării, exploatării și a violenței. În Europa, perioada s-a caracterizat prin deschiderea unui număr considerabil de **instituții publice de ocrotire, scoli și instituții** separate pentru copii delincvenți, precum și de tribunale pentru minori [7].

În prezent, elaborarea Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014-2020 are loc într-un moment de reconfigurare a tuturor politicilor publice, din toate sectoarele, în contextul pregătirii noii perioade de programare a Fondurilor Europene Structurale și de Investiții, dar și a respectării cu prioritate a obiectivelor incluse în Programul de Guvernare 2013-2016 și a țintelor stabilite și asumate prin Strategia Europa 2020. Strategia își propune asigurarea unui cadru efectiv de implementare a principalelor priorități în domeniul politicilor pentru copii ale Programului de Guvernare, concepute astfel încât „să permită condiții de dezvoltare și formare a copiilor de la naștere și până la majorat”. Elaborarea Acordului de Parteneriat în vederea stabilirii priorităților de finanțare europeană a declanșat un proces generalizat de planificare strategică la nivelul tuturor sectoarelor importante ale guvernării ce vizează inclusiv politicile adresate copilului din domeniile protecției sociale, educației și sănătății, alături de justiție și afaceri interne. Strategia de față își propune măsuri de intervenție corelate cu principalele documente strategice care vizează protecția copilului, în special Strategia privind promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei, aflată în curs de elaborare. Strategia Europa 2020 a avut un rol esențial în revizuirea politicilor care privesc protecția copilului, prin ținta propusă de reducere cu cel puțin 20 de milioane a numărului pe persoane afectate de sărăcie sau excluziune socială. În 2012 aproximativ 125 de milioane de cetățeni europeni trăiau în sărăcie sau excluziune socială, iar copiii reprezentau mai mult de un sfert din total, fiind mai afectați decât populația adultă în cele mai multe dintre țări. România și-a asumat în acest context reducerea în perioada 2008-2020 cu mai mult de jumătate de milion (580.000) a numărului de persoane afectate de sărăcie relativă, până la atingerea țintei de 4,408 mii de persoane. Prezenta Strategie propune, în mod complementar, scăderea cu 250.000 până în 2020 a numărului de copii afectați de sărăcie relativă, ținta propusă fiind de cel mult 1.106.000 copii săraci în 2020. Strategia Consiliului Europei pentru Promovarea Drepturilor Copilului 2012-2015 a constituit de asemenea un reper important în elaborarea acestui document, fiind modalitatea prin care CE urmărește să își consolideze capacitatea de a ghida și de a oferi suport statelor membre pentru politicile în domeniul protecției copilului [3].

Noul curriculum pentru educație timpurie, elaborat și adoptat prin O.M nr. 4694/02.08.2019, propune o abordare unitară a educației timpurii, de la naștere până la vârsta de 6 ani; anterior, existau prevederi diferite pentru fiecare grupă de vârstă. Curriculumul adoptat în 2019, aplicat în prezent în toate unitățile de educație timpurie, stabilește cadrul pedagogic pentru sprijinirea dezvoltării copiilor într-un mod holistic, prin practici educaționale și de îngrijire care permit copiilor să-și atingă întregul potențial, permițând totodată educatorilor să-și personalizeze abordarea în funcție de interesele, necesitățile și potențialul fiecărui copil [8].

Principiile enumerate mai jos indică valorile fundamentale care stau la baza elaborării Curriculumului pentru educația timpurie:

- educația centrată pe copil (cunoașterea, respectarea și valorizarea unicității copilului, a nevoilor, trebuințelor și caracteristicilor acestuia),
- respectarea drepturilor copilului (dreptul la educație, dreptul la liberă exprimare etc.),
- învățarea activă (crearea de experiențe de învățare în care copilul participă activ și poate alege și influența modul de desfășurare a activității),

- dezvoltarea integrată (printr-o abordare multidisciplinară/interdisciplinară a activităților),
- interculturalitatea (cunoașterea, recunoașterea și respectarea valorilor naționale și ale celorlalte etnii),
- echitate și nondiscriminare (dezvoltarea unui curriculum care să asigure, în egală măsură, oportunități de dezvoltare tuturor copiilor, indiferent de gen, etnie, religie sau statut socio-economic),
- educația ca interacțiune dintre educatori și copil (dependența rezultatelor educației de ambele părți participante în proces, atât de individualitatea copilului, cât și de personalitatea educatorului/ părintelui).

Finalitățile educației timpurii (copii de la naștere la 3 ani) sunt:

- Dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a personalității copilului, în funcție de ritmul propriu și de trebuințele sale, sprijinind formarea autonomă și creativă a acestuia.
- Dezvoltarea capacității de a interacționa cu alți copii, cu adulții și cu mediul pentru a dobândi cunoștințe, deprinderi, atitudini și conduite noi
- Încurajarea explorărilor, exercițiilor, încercărilor și experimentărilor, ca experiențe autonome de învățare
- Descoperirea, de către fiecare copil, a propriei identități, a autonomiei și dezvoltarea unei imagini de sine pozitive
- Sprijinirea copilului în achiziționarea de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini necesare la intrarea în școală și pe tot parcursul vieții.

Jocul este activitatea fundamentală a copilului, pe care se sprijină toate tipurile de activități de învățare. Activitățile de învățare pentru educația timpurie necesită coordonarea eforturilor comune ale celor trei parteneri ai procesului de predare-învățare-evaluare, respectiv: cadre didactice, părinți, copii, dar și a colaboratorilor și partenerilor educaționali din comunitate, a căror implicare este la fel de importantă. În desfășurarea acestora, accentul va cădea pe încurajarea inițiativei copilului, pe învățarea prin experimente și exersări individuale. Activitățile de învățare se desfășoară individual, în grupuri mici sau cu întreaga grupă de copii. Cadrul didactic este responsabil de alegerea metodelor, luând în considerare structura grupei, materialele didactice existente în instituție și urmând orientările metodologice oferite în Curriculumul național specific și materialele publicate pentru cadre didactice.

În ceea ce privește metodele didactice pentru educația antepreșcolară, pot fi menționate, pe tipuri de activități următoarele:

- jocul (jocul cu jucăria, joc simbolic, joc senzorial, joc de construcție, joc didactic, joc cu nisip și apă, jocul imitativ etc.)
- activități artistice și de îndemânare (metode și tehnic adaptate pentru desen, pictură, modelaj, activități practice și gospodărești etc.)
- muzică și mișcare (audiții, jocuri muzicale, jocuri cu text și cânt, jocuri cu instrumente de percuție, cântecul, exercițiile euritmice etc.)
- creație și de comunicare (povestirea, memorizarea, lucrul cu cartea, citirea de imagini, jocuri de cuvinte, jocuri verbal-imitative, exerciții onomatopice etc.)
- activități de cunoaștere (observarea, lectura după imagini, jocuri exercițiu, convorbiri cu și fără suport intuitiv, jocuri didactice, microexperimente etc.)
- activități în aer liber (plimbarea, jocurile la nisip, jocuri și întreceri sportive etc.)

Metodele utilizate în învățământul preșcolar sunt, cu predilecție:

- Metode bazate pe expunere (povestirea, descrierea, explicația etc.) și metode bazate pe conversație (conversația, conversația euristică, problematizarea etc.).
- Metode de învățare și explorare prin descoperire: explorarea directă a obiectelor și fenomenelor (observații sistematice și independente, mici experimente etc.) și explorarea indirectă (demonstrația prin imagini, filme etc.)
- Metode bazate pe acțiunea voluntară a copiilor (exerciții, activități practice etc.) și acțiunea stimulată (jocuri didactice, învățare prin dramatizare etc.).

Materialele didactice utilizate în instituțiile de educație timpurie private pot fi mult mai variate și mai numeroase, la discreția cadrului didactic și a copiilor, decât în cazul celor din instituțiile de stat. Scopul evaluării progresului copiilor antepreșcolari și preșcolari este acela de a orienta și de a optimiza dezvoltarea și învățarea copilului în intervalul de la naștere la 6 ani.

Evaluarea trebuie să urmărească progresul copilului în raport cu el însuși și mai puțin raportarea la norme de grup (relative).

Evaluarea copiilor antepreșcolari și preșcolari se face pe baza standardelor naționale specifice, respectiv a *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani* aprobate prin ordin al ministrului educației.

Fișa de apreciere a progresului individual înainte de intrarea în grădiniță/în învățământul primar:

- oferă indicatori comportamentali preciși, măsurabili, care sunt repere ale stadiului de dezvoltare la vârsta antepreșcolară (2-3 ani) și, respectiv, la vârsta preșcolară (3-6 ani);
- permite educatoarei să monitorizeze atingerea comportamentelor propuse de curriculumul specific, pe diferitele domenii de dezvoltare, să reprojeteze și să prioritizeze demersurile de învățare;
- reflectă activitatea de zi cu zi a copilului, descoperind lacune, dificultăți, rămăneri în urmă, astfel încât, pe baza lor, să se elaboreze un program de remediere adecvat;
- reprezintă un instrument eficient prin care familia este cooptată în procesul de cunoaștere a copilului, oferindu-i posibilitatea de a-și da seama de ceea ce știe copilul, de ceea ce este capabil.

Ministerul Educației recomandă metode didactice și metode de evaluare care pun copilul pe primul loc și evidențiază aspectele formative ale jocului. Printre acestea se numără discuțiile individuale cu copiii, autoevaluarea, aprecierile verbale, aprecierea rezultatelor prin laude, încurajări, prin ecusoane, medalii, jocuri evaluative, jocuri de rol, lucrările practice, „metoda consemnării pe un grafic a rezultatelor (cu simboluri) pe activități și preferințe”, afișarea lucrărilor, serbările, activitățile în aer liber, vizitele, excursiile etc.

Progresul copilului trebuie în permanență monitorizat, comunicat și discutat cu familia acestuia. Implicarea părinților, ca sursă de informații și evaluatori direcți, se poate realiza prin activități comune (părinți – copii - educatoare), activități de consiliere, prin discuții informale (individuale, periodice sau zilnice, dacă este necesar) prin analiza portofoliului individual al copilului, prin analiza agendei de comunicare cu părinții, prin scrisori tematice etc.

Învățământul primar de stat funcționează în unități școlare independente sau în școli cu clasele I-VIII.

În mediul urban, învățământul primar poate fi de asemenea organizat în unități de învățământ cu clasele I-XII/XIII (în mod obișnuit în unități de învățământ de artă, sportive și pedagogice).

În mediul rural sunt organizate școli de învățământ primar independente în special în satele în care numărul de copii este prea mic pentru a organiza de asemenea și învățământ gimnazial [2].

Asigurarea calității și managementul calității reprezintă un efort sistematic în România, controlat din punct de vedere instituțional. Prin urmare, construirea capacității instituționale a fost la fel de importantă ca împuternicirea multitudinii de actori, participarea lor activă și sprijinul acestora.

Această agenție răspunde de: evaluarea externă a calității educației oferite de unitățile de învățământ preuniversitar și de autorizarea, acreditarea și evaluarea unităților de învățământ preuniversitar.

Constatând că, în confruntarea cu provocările generate de evoluția rapidă a tehnologiei, a economiei, a mediului și a migrației, precum și prin creșterea extremismului, statele și societatea în general riscă să neglijeze sau să compromită drepturile copilului, în special drepturile copiilor care se află într-o situație de vulnerabilitate, după cum se subliniază în Strategia pentru drepturile copilului; Convins că depunerea eforturilor suplimentare ar mobiliza actorii principali să asigure punerea în aplicare a standardelor solicitate în Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă; Hotărât să garanteze un caracter durabil, „o Europă rezistentă la schimbările viitoare” pentru toți, prin valorificarea potențialului neexploatat al tuturor actorilor guvernamentali și neguvernamentali prin realizarea schimbărilor necesare copiilor și societății: își reînnoiește angajamentul ferm de a promova, a proteja și a pune în aplicare drepturile copilului și invită statele membre: a. să ratifice și să pună în aplicare Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzului sexual (CETS nr. 201), Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (CETS nr. 210) și protocoalele opționale la UNCRC; b. să se interzică pe deplin pedeapsa corporală, inclusiv prin promovarea educației pozitive și nonviolente; c. să intensifice eforturile de punere în aplicare a standardelor privind drepturile copiilor prin acțiuni întreprinse la nivel național, regional și local, în special în vederea:

Garantării accesului copiilor la justiție în interesul copilului la nivel național, european și internațional;

Asigurării faptului că interesul superior al copilului este un considerent primordial în deciziile care îl privesc, în special atunci când minorul intră în conflict cu legea, atunci când nu există tutelă parentală, inclusiv în contextul separării părinților, al procedurilor de îngrijire a minorilor, al migrației și al violenței;

Abordării corecte a cauzelor profunde și a impactului sărăciei și excluziunii sociale a copiilor, prin definirea unor obiective, indicatori, al unor termeni clari de măsurare a progreselor și prin alocarea de resurse suficiente;

Adoptării tuturor măsurilor legale, politice și atragere a atenției publicului asupra necesității schimbării normeleor și tradițiilor sociale, prejudecăților și stereotipurilor care conspiră sau contribuie la perpetuarea violenței și a discriminării pe orice motiv;

Promovării principiilor de afaceri și a principiilor drepturilor omului, implicării în sectorul privat și îndeplinirii obligației de a trage la răspundere actorii nestatali pentru încălcarea drepturilor copilului; acordării unei atenții deosebite rolului și responsabilităților sectorului privat în domeniul mass-mediei, publicității, tehnologiei (inclusiv inteligenței artificiale), furnizării de servicii, sporturi, turism și transporturi;

Asigurării deplinei aplicări a drepturilor copilului într-un mediu sigur și sănătos prin protejarea copiilor de impactul activităților din toate sectoarele în acest context;

Abordării violenței și a comportamentului dăunător afișat de copii față de ceilalți, inclusiv față de colegii lor, ținând seama de maturitatea și de evoluția capacităților copiilor, de necesitatea de a proteja toate drepturile copiilor, în special dreptul la educație, inclusiv prin informarea asupra importanței consimțământului și relațiilor sănătoase, dreptul la tratament juridic, terapeutic, dreptul la asistența medicală și socială și dreptul de a participa la dezvoltarea măsurilor de prevenire și protecție.

Constatând că, deși vizibilitatea drepturilor copilului a crescut, acestea nu sunt încă pe deplin percepute ca făcând parte din corpul drepturilor omului, iar progresul către protecția deplină a acestora este încă lent și fragmentat și că acestea reprezintă obstacole în calea considerării copiilor ca titulari de drepturi cu drepturi depline și agenți ai schimbării, se abordează perpetuu cele de mai sus.

Referințe bibliografice:

1. Raport privind implementarea *Programului Național de Reformă 2011-2013*, Ministerul Afacerilor Europene
2. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/bibliography-25_ro
3. https://www.unicef.org/romania/media/856/file/Strategia_nationala_pentru_drepturile_copilului_2014-2020_Romana.pdf
4. <https://www.salvaticopiii.ro/ce-facem/drepturile-copilului/monitorizarea-drepturilor-copilului>
5. <https://matricea.ro/valorizarea-si-revalorizarea-copiilor-ce-facem-atunci-cand-asteptarile-noastre-ca-parinti-nu-sunt-identice-cu-dorintele-copiilor-nostri/>
6. <https://cdn.vedemjust.educatiejuridica.ro/cdn-vedemjust/2020/11/Consolidarea-drepturilor-copilului.pdf>
7. <http://andpdca.gov.ro/w/drepturile-copilului/>
8. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/romania/educational-guidelines_ro

THE IMPACT OF EDUCATION ON THE PERSONALITY OF CHILDREN WITH MILD MENTAL DISABILITIES

IMPACTUL EDUCAȚIEI ASUPRA PERSONALITĂȚII COPILOR CU DIZABILITĂȚI MINTALE UȘOARE

Cornelia MOCANU,
doctorand, UPS „I. Creangă” din Chișinău

CZU:376.1

Summary. The socialization process of children with mental disabilities faces difficult problems to solve, such as the lack of interpersonal communication skills in the environment of people without disabilities; the non-existence of the need to communicate; inadequate self-esteem; negative perception of other people; egocentrism; the inclination to be maintained and protected. The life of the mentally handicapped child does not involve wide contact with his peers: if the child is institutionalized, then he is surrounded by people with similar social-mental and communicative problems; if they are in the family, then only the family, the relatives, are next to them, therefore the need for a deep analysis of the laws of communication development in the category given by children

Rezumat. Procesul de socializare a copiilor cu deficiență mintală se confruntă cu probleme greu de soluționat, cum ar fi lipsa deprinderilor de comunicare interpersonală în mediul persoanelor fără deficiențe; inexistența necesității de a comunica; autoaprecierea inadecvată; perceperea negativă a altor persoane; egocentrismul; înclinația spre a fi întreținuți și tutelați. Viața copilului cu deficiență mintală nu presupune